

Αυτόχθονες φυλές
αιγοπροβάτων στην Ελλάδα
Παρούσα κατάσταση,
προβλήματα και προοπτικές

Indigenous breeds sheep and goats in Greece

Κατσικά Ιωαννίνων Katsika Ioannina

- **2393 ζώα σε 6 ποιμνία (2009)** Tiere in sechs Beständen
- Αναμικόμαλλο - Λεπτόουρο Anamiktomallo - Leptoouro
- Μέσης σωματικής διάπλασης
- Ομοιόμορφος χρωματισμός (λευκά με μελανές κηλίδες σε αυτιά, μάτια, παρειές, στόμα) Einheitliche Farbe (weiß mit schwarzen Flecken an den Ohren, Augen, Wangen, Mund)
- Πρώιμη φυλή (ήβη στο 10^ο μήνα ηλικίας)
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1,3
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 130 kg / προβατίνα
- Βάρος : ♂ 69 kg   ♀ 49 kg
- Ύψος Αναμικτού ♂ 79 cm   ♀ 61 cm

Πρόβατο Πηλίου

Sheep Pelion

Εκτρέφεται στο Νομό

Μαγνησίας, 3254 άτομα

(28 εκτροφείς με 10- 200

πρόβατα ο καθένας) (2009)

Präfektur Magnesia, 3254 animals

(28 Farmers, 10-200 sheep each)

(2009)

Πρόβατο Πηλίου

- Αναμικτόμαλλο, δασύ, πλούσια προκόμη
- Λεπτόουρο
- Μικρόσωμο
- χρωματισμός ομοιόμορφος (κιτρινόφαιο χρώμα κυρίως, λίγα ζώα με κοκκινόμαυρο χρώμα στο κεφάλι ή σε όλο το σώμα)
- Αυτιά μικρά (70%), ελλείπουν (15%) ή είναι μετρίου μεγέθους (15%)
- Τοκετοί δίδυμοι σε ποσοστό 10 – 15 %, από Δεκέμβριο έως Ιανουάριο
- Γαλακτοπαραγωγή: 80 - 120 kg /προβατίνα σε περίοδο 120 ημερών
- Βάρος : ♂ 59 kg   ♀ 43 kg
- Ύψος Ακρωμίου : ♂ 63 cm   ♀ 58 cm

Φυλή Κύμης

- Στην περιοχή της Κύμης Ευβοίας υπάρχουν 12 αμιγή ποίμνια με συνολικό αριθμό 850 ζώα (2009)

- Λευκός χρωματισμός σε όλο το σώμα, εκτός από τα αυτιά, το στόμα, γύρω από τους οφθαλμούς και σε πολλές περι-πτώσεις στις παρειές του προσώπου, όπου είναι μαύρος ή φαιόμαυρος
- Μέσης σωματικής ανάπτυξης
- Πρώιμη φυλή
- Τοκετοί δίδυμοι σε ποσοστό 80%
- Γαλακτοπαραγωγή : 150 – 170 kg / προβατίνα και αμελκτική περίοδο

Βάρος : ♂ 73 kg   ♀ 66 kg

Ύψος Ακρωμίου : ♂ 69 cm   ♀ 65 cm

Θράκης (Kivircik)

Ένα ποιμνιο με 200 ζώα (2009)
στο νομό Ροδόπης

- Ομοιόμαλλο - Λεπτόουρο
- Μικρόσωμο
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1
- Τα αρνιά θηλάζουν 3 μήνες
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 50 kg / προβατίνα
- Βάρος : ♂ 47 kg   ♀ 33 kg
- Ύψος Ακρωμίου : ♂ 63 cm   ♀ 56 cm

Σαρακατσάνικο

Ένα ποίμνιο με 8 ♂ και 200 ♀ (2001) στο νομό Ροδόπης

1228 ζώα σε 4 ποίμνια (2009)

- Αναμικτόμαλλο - Λεπτόουρο
- Μικρόσωμο
- Τοκετοί τον Ιανουάριο
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1
- Τα αρνιά θηλάζουν 3 μήνες
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 50 kg / προβατίνα
- Βάρος : ♂ 69 kg   ♀ 41 kg
- Ύψος Ακρωμίου : ♂ 65 cm   ♀ 56 cm

Πρόβατο Αγρινίου

- 860 καθάραιμα πρόβατα σε 4 ποίμνια στην Αιτωλοακαρνανία (2009)
- Αναμικόμαλλο - Λεπτόουρο
- Μεγαλόσωμο
- Λευκός χρωματισμός στο σώμα, μελανές κηλίδες γύρω από τους οφθαλμούς ή στα αυτιά, το στόμα και τα άκρα
- Βάρος : ♂ 72 kg   ♀ 58 kg
- Ύψος Ακρωμίου : ♂ 76 cm   ♀ 67 cm
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1,2
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 120 - 150 kg / προβατίνα - αμελκτική περίοδο

Ζακύνθου

10 ποιμνία με 971 ζώα (2009)

- Αναμικόμαλλο – Λεπτόουρο

Ομοιότητα με την Ιταλική φυλή Bergamasca

- Ιδιαίτερα μεγάλου μεγέθους
- Λευκό. Πολύ λίγα ζώα φέρουν στίγματα στο πρόσωπο και τα αυτιά
- Πολύ ψηλά και ισχυρά άκρα
- Μαστός καλά αναπτυγμένος με εξαιρετική πρόσφυση
- Έντονα κυρτό επιρρίνιο • Μεγάλα και ισχυρά κέρατα στους κριούς
- Ανθεκτικό • Πρώιμο

Ευδοκίμει σε ήπιο κλίμα. Η εριοκάλυψη είναι περιορισμένη.

ΦΥΛΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Συντελεστής πολυδυμίας 1,7

Γαλακτοπαραγωγή 230 kg με Λ 6,5%

Ρυθμός ανάπτυξης 300g/ημέρα κατά το θηλασμό (60 ημέρες)

Τα σφάγια υστερούν ποιοτικά.

Βάρος ενηλίκων: ♂ 83kg   ♀ 75kg

Υ.Α.: ♂ 83 cm, ♀ 75 cm

Κεφαλλονιάς

- 15 εκτροφές με 2000 άτομα στην Κεφαλλονιά (2001, 2006)
- Αναμικτόμαλλο – Λεπτόουρο
- Μικρόσωμο
- Ομοιόμορφος χρωματισμός (λευκά με κοκκινόφαιο χρώμα σε κεφαλή, κοιλιά, κάτω μέρος τραχήλου και άκρα)
- Βάρος : ♂ 58 kg ♀ 44 kg
- Υ.Α.: ♂ 65 cm, ♀ 60 cm
- Τοκετοί τους μήνες Νοέμβριο - Δεκέμβριο
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1,1
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 177 kg / προβατίνα σε 146 ημέρες αμελής

- 650 πρόβατα εκτρέφονται στη Β Ελλάδα
προερχόμενα από το Σταθμό Κοζάνης (2001)

- **242 ζώα σε 2 εκτροφές (2009)**

- Ομοιόμαλλο – Λεπτούρο

Φλώρινας (Πελαγονίας)

- Μέσου έως μεγάλου σωματικού μεγέθους

- Λευκός χρωματισμός στο σώμα, μελανός

δακτύλιος γύρω από τους οφθαλμούς ή μαύρες

κηλίδες στα αυτιά, το στόμα και τα άκρα

Βάρος : ♂ 76 kg ♀ 60 kg

Υ.Α.: ♂ 72 cm, ♀ 67 cm

Φλώρινας (Πελαγονίας)

- Πρώιμη φυλή (οι αμνάδες εισέρχονται στην ήβη κατά τον δέκατο μήνα της ηλικίας τους)
- Τοκετοί συχνότερα τον Ιανουάριο
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1,2 -1,5
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 95 - 106 kg / προβατίνα -αμελκτική περίοδο

ΒΛΑΧΙΚΗ ΦΥΛΗ

- Συναντάται στις ορεινές περιοχές των Ιωαννίνων, Άρτας, Τρικάλων και ορισμένων άλλων νομών της Βορειοδυτικής Ελλάδας
- Σε αμιγή μορφή εκτρέφεται σε μικρό σχετικά αριθμό ποιμνίων στις ορεινές και δύσβατες περιοχές της Κεντρικής Πελοποννήσου
- Στην Ήπειρο και τη Θεσσαλία έχει επηρεαστεί από το Σαρακατσάνικο και το Γραμμουστιανό πρόβατο. Στις περιοχές αυτές ονομάζεται Ορεινό Ηπείρου ή Μπούτσικο

ΒΛΑΧΙΚΗ ΦΥΛΗ

- Ο συνολικός αριθμός των αμιγώς εκτρεφόμενων βλάχικων προβάτων εκτιμάται σε 30.000 άτομα (2001).
- Αναμικόταλλο - Λεπτόουρο
- Μικρόσωμο
- μεγάλη παραλλακτικότητα στο χρωματισμό του τριχώματος, παραλλάσσει από τον εντελώς λευκό έως τον εντελώς μαύρο
- Δείκτης πολυδυμίας : 1, 1
- Η αμελγόμενη ποσότητα γάλακτος : 80 – 90 kg / προβατίνα

Βάρος : ♂ 56 kg ♀ 46 kg

Υ.Α.: ♂ 65 cm, ♀ 58 cm

Ορεινή Ηλείου (Μπούτσικη)

Κύριος εκπρόσωπος της εγχώριας λεπτόουρης αναμικτόμαλλης φυλής. Θεωρείται βελτίωση του γνήσιου Βλάχικου προβάτου.

- Μικρόσωμο. • Ανθεκτικό. • Λιτοδίαιτο
- Πρώιμο.
- Λεπτά, κοντά και πολύ ισχυρά άκρα.
- Μεγάλη παραλλακτικότητα χρωματισμών.

Συντελεστής πολυδυμίας 1,1

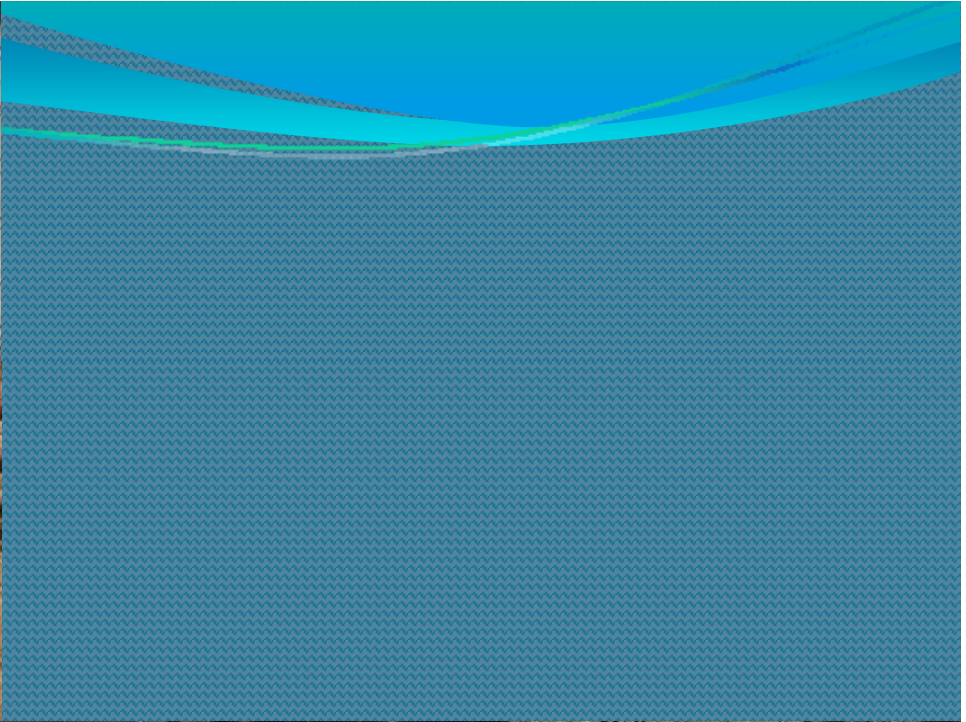
Γαλακτοπαραγωγή 80 kg Λ 7,6%.

Η γαλακτοπαραγωγή των ελεγχόμενων Μπούτσικων προβάτων στο ΚΓΒΖ Ιωαννίνων ανέρχεται στα 114 kg

Ρυθμός ανάπτυξης 160 g ανά ημέρα (105 μέρες).

Βάρος ενηλίκων: ♂ 55 kg ♀ 45 kg

■ 200 πρόβατα σε 3 εκτροφές στο Ν. Μεσσηνίας (2009)

■ Παχύουρο - Αναμικόμαλλο

■ Μεγαλόσωμο

■ Λευκός χρωματισμός στο σώμα, μαύρο πρόσωπο με λευκή την κορυφή της κεφαλής

Βάρος : ♂ 70 kg ♀ 59 kg

Υ.Α.: ♂ 85 cm, ♀ 70 cm

Φυλή Άργους

- Πρώιμη (8 μήνες)
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1,5 -1,8
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 150 – 180 kg /
προβατίνα σε περίοδο 150- 180 ημερών

Κοκοβίτικο πρόβατο

Σε ορεινές περιοχές της
Πελοποννήσου (Νομοί Αρκαδίας,
Ηλείας, Αχαΐας, Μεσσηνίας)

700 – 1.500 άτομα (2001)

Μικρόσωμο

Γαλακτοπαραγωγή : 50 – 60 kg /
προβατίνα

Αναμικόμαλλο – λεπτόουρο

Βάρος : ♂ 56 kg ♀ 41 kg

Υ.Α.: ♂ 63 cm, ♀ 55 cm

Ευδήλου Ικαρίας

Endilos Icaria

- 32 ζώα σε 1 εκτροφή (2001, 2006?)
- Παχύουρο - Ομοιόμαλλο
- Μεγαλόσωμο
- Λευκός χρωματισμός
- Πρώιμη (8 μήνες)
- Δείκτης πολυδυμίας: ~ 1,6 -1,8
- Γαλακτοπαραγωγή : ~ 150 – 180 kg
- Βάρος : ♂ 60 kg ♀ 47 kg
- Υ.Α.: ♂ 74 cm, ♀ 66 cm

Αιγαιοπελαγίτικο Aegean

Περισσότερα από 100.000 καθάραιμα ζώα.

- Μικρόσωμο.
- Ο χρωματισμός ποικίλει έντονα.
- Λεπτά και πολύ ισχυρά άκρα.
- Λεπτόουρο. • Αναμικτόμαλλο.

Συντελεστής πολυδυμίας 0,9

Γαλακτοπαραγωγή 40kg

Βάρος ενηλίκων: ♂ 50kg   ♀ 30kg

Κοζάνης

Κοζανι

Ορεινό πρόβατο που εκτρέφεται στη βόρεια Ελλάδα. Φέρει γονίδια φυλών που έχουν εξαφανιστεί (Σαρακατσάνικο, Αρβανιτοβλάχικο, Γραμμουσιανό) καθώς και ποσοστό γονιδίων της Καραγκούνικης και Χιώτικης φυλής.

Ύψος ακρωμίου στα θηλυκά 60 – 62 cm
και βάρος 42 – 45 kg.
Μέση γαλακτοπαραγωγή 80 – 100 kg.
Πολυδυμία 110-120%.

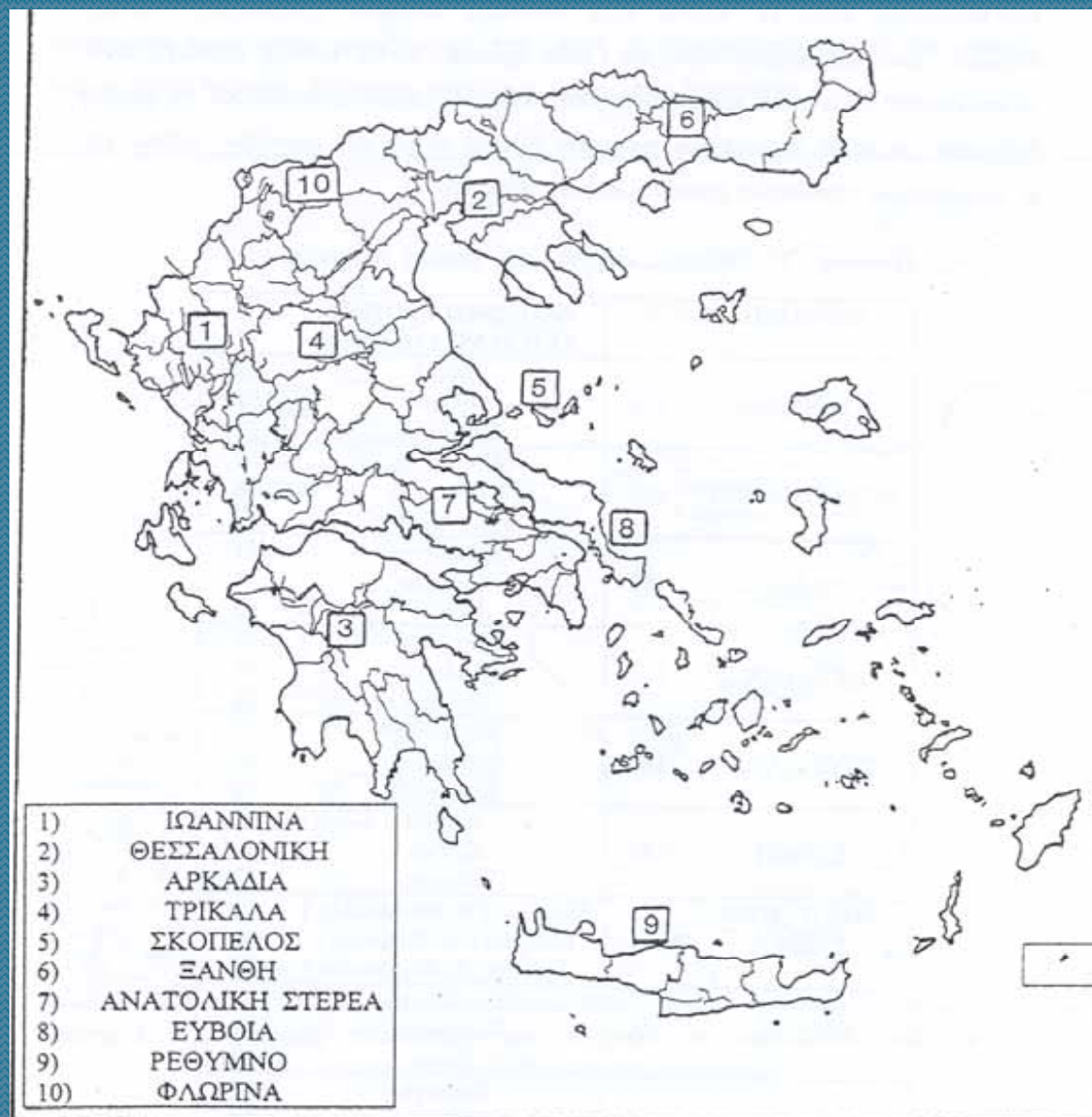

Πρόβατο Κοζάνης Sheep Kozani

Γεωγραφική κατανομή των μελετηθέντων πληθυσμών αιγών

Geographic distribution of the tested populations of goats

Σχήμα 8 : Δενδρόγραμμα χωρίς ρίζα, που προκύπτει από την εφαρμογή της μεθόδου Neighbor-Joining και των αποστάσεων μεταξύ των περιοχών.

Εγχώρια αίγα

Άνω του 75% του εγχώριου πληθυσμού

- Μακρύτριχη • Κερασφόρος
- Μετρίου αναστήματος
- Αρμονικής διάπλασης
- Όψιμη • Ζωηρή ιδιοσυγκρασία
- Προσαρμοσμένη σε ξηρά κλίματα
- Μεγάλη παραλλακτικότητα μορφολογικών και παραγωγικών

χαρακτηριστικών. Δεν είναι γενετικά σταθεροποιημένα.

Ιδανική για την εκμετάλλευση φτωχών βοσκών εκτατικά.

Βάρος ενηλίκων: ♂ 40 – 65 kg   ♀ 30 – 50 kg

- ✓ Ο χρωματισμός παραλλάσσει σε ευρέα όρια
- ✓ Υπάρχουν άτομα μονόχρωμα μαύρα, καστανά, λευκά, κοκκινωπά ή με διάφορους συνδυασμούς

➤ Ζώα ανθεκτικά και λιτοδίαιτα

➤ Μέση γαλακτοπαραγωγή: 50-100 kg στις ορεινές περιοχές. Στις ημιορεινές και πεδινές περιοχές φθάνει τα 120 -250 kg γάλα

➤ Παρουσιάζουν υψηλή γονιμότητα, με μικρό δείκτη πολυδυμίας

➤ Στις πεδινές περιοχές εκτρέφονται ως οικόσιτες ή ημι-οικόσιτες αίγες υψηλότερων αποδόσεων, που προήλθαν από διασταυρώσεις αναβάθμισης εγχώριων αιγών με ξένες φυλές υψηλών αποδόσεων.

Εγχώρια αίγα
Κρήτης
Kreta

Εγχώρια αίγα
Καρύστου
Karystos

ΦΥΛΗ ΣΚΟΠΕΛΟΥ

TRIBE SKOPELOS

- Εκτρέφεται στα νησιά Σκόπελος, Αλόνησος και Σκιάθος και σε ορισμένες περιοχές του νομού Μαγνησίας
- Με βάση τα μορφολογικά και παραγωγικά της χαρακτηριστικά μπορεί να θεωρηθεί ως ξεχωριστή φυλή

Αίγα Σκοπέλου Skopelos Goat

- 9121 ζώα σε 47 εκτροφές (2009)

Βραχύτριχη • Κερασφόρος

- Μετρίου αναστήματος
- Αρμονικής διάπλασης
- Όψιμη. • Φλεγματική ιδιοσυγκρασία
- Προσαρμοσμένη σε ξηρά κλίματα

Κατάλληλη για την εκμετάλλευση φτωχών βοσκών μέσω εκτατικών συστημάτων

Συντελεστής πολυδυμίας 1,34

330 kg γάλα αλλά χαμηλή εμμονή

Διάρκεια γαλακτικής περιόδου 240 ημέρες

Περιεκτικότητα 5,5% Λ

Βάρος : ♂ 60 kg   ♀ 50 kg

Αίγα Σκοπέλου
Skopelos Goat

